

Nháp

VĂN CHƯƠNG “HÁT XẨM”

Trần Nghi Hoàng¹

Hội nghị quốc tế

“Bảo tồn và phát huy Nghệ thuật Hát Xẩm trong xã hội đương đại”

Ngày 21-22 tháng 5 năm 2021

Thành phố Ninh Bình

Tóm tắt tiếng Việt [351 words, limit 300 words]

Hát xẩm là nghề nghiệp chuyên môn kiếm sống của một số người khiếm thị có năng khiếu về âm nhạc ở vùng trung châu Bắc bộ, Việt Nam từ rất lâu đời. Vì vậy, những yếu tố trình diễn hát xẩm cũng góp phần quan trọng vào đặc tính văn chương hát xẩm. Các nhạc khí cũng đóng góp tiếng nói của nó vào những thời điểm thích hợp, ngẫu hứng tùy theo trình độ diễn tấu điêu luyện của nghệ nhân. Mỗi làn điệu, mỗi thể loại của hát xẩm đều dùng để biểu tỏ tình cảm hay câu chuyện khác nhau.

Hát xẩm cũng chứa đựng nhiều hình loại ngôn ngữ khác biệt. Ngoài lời ca tiếng nhạc, những điệu bộ trình diễn của nghệ nhân cũng là một thứ “ngôn ngữ” của văn chương hát xẩm.

Những đặc tính của văn chương hát xẩm: 1. tính sáng tạo ngẫu nhiên. 2. Đặc tính hồn nhiên, chất phác. Một bài hát xẩm có thể nói về những chuyện bị xem là thô tục, cấm kỵ vẫn không làm cho khán giả cảm thấy thô tục. 3. Tính châm biếm hài hước, tinh nghịch. Nghệ nhân hát xẩm thường dùng điệu bộ hay cách hát để giễu cợt rất dễ khiến khán thính giả cảm thấy vui vẻ. 4. Tính xẩm hoá. Văn chương hát xẩm luôn đổi mới và hoàn thiện nhờ tính chất này. Tuy một số bài hát vẫn có tên tác giả nhưng 9/10 thành tựu văn chương hát xẩm có được là của chung dân gian.

Từ khóa: Hát Xẩm, văn chương, nhạc khí, điệu bộ trình diễn, tính xẩm hoá.

---

¹ Tên thật Trần Văn Tiên. Bút hiệu: Thông Biện tiên sinh, Mạc Lê. Nhà văn, nhà thơ, dịch giả, nghiên cứu văn học. Lancaster, PA, Hoa Kỳ.

Tiểu sử:

Trần Nghi Hoàng

Nhà văn, nhà thơ, dịch giả, nghiên cứu văn học.

Tên thật Trần Văn Tiên. Bút hiệu khác: Thông Biện tiên sinh, Mạc Lê.

Tác giả của 17 đầu sách bao gồm Thơ, Trường ca, Truyện ngắn, Phiếm luận, Phê bình-Nhận định, Kịch, Tản văn, Kịch bản phim... Chủ trương, thực hiện Tạp chí *Văn Uyển* và nhà xuất bản Văn Uyển, 1987-1997.

Đã dịch tác phẩm của William Faulkner, Oscar Wilde, thơ Pablo Neruda, Garcia Lorca, v.v.

Bị bệnh nhãn áp (glaucoma) và mất thị lực hoàn toàn vào năm 2017. Hiện vẫn tiếp tục viết bằng cách thu băng và do vợ đánh máy lại.

Email: tranngihoang@gmail.com